

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten (L5)
103 33 Stockholm

Straffrättsliga åtgärder mot deltagande i en väpnad konflikt till stöd för en terroristorganisation (SOU 2016:40)

Sammanfattning

Åklagarmyndigheten tillstyrker utredningens samtliga förslag, men har kommentarer och synpunkter i följande avseenden.

Internationella åtaganden och svensk rätt

Åklagarmyndigheten vill som i tidigare yttranden gällande lagförslag på terrorismområdet framhålla att en effektiv bekämpning av terrorism kräver internationella och gemensamma lösningar och att brister i en stats lagstiftning kan få stora konsekvenser för det internationella samarbetet. Den svenska lagstiftningen måste därför på ett tydligt sätt uppfylla de krav som ställs på det nationella regelverket.

Lagändringarna föreslås för att efterleva internationell åtaganden och förstärka det straffrättsliga regelverket gällande terrorism och på så sätt effektivare bl.a. förebygga och förhindra att personer reser från Sverige i syfte att delta i en väpnad konflikt för en terroristorganisation.

Åklagarmyndigheten menar att förslagen är noggrant utarbetade och i den svåra avvägningen som krävs mellan bl.a. att bibehålla respekten för regelverket och skyddet mot terrorism kommit fram till en god balans. Åklagarmyndigheten tillstyrker därför förslagen i sin helhet.

En ny straffbestämmelse om deltagande i stridsrelaterad verksamhet i en väpnad konflikt utomlands till stöd för en terroristorganisation – 5 b § rekryteringslagen

Direktivet till utredningen har varit att analysera om det straffrättsliga regelverket behöver förstärkas för att på ett mer effektivt sätt förebygga och förhindra att personer reser från Sverige i syfte att delta i en väpnad konflikt för en terroristorganisation. Utredningen har valt en lagtekniskt tydlig väg genom att ange ett särskilt nytt brott och att till det – precis som till

terrorismbestämmelsen – knyta de straffbara förfarandena rekrytera, resa och finansiera en sådan resa.

Utredningen lämnar en gedigen redovisning om varför behov finns att utvidga det straffbara området. Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning om att det inom det straffria området finns gärningar som kan anses klandervärda på den grunden att de begås inom ramen för en terroristorganisations deltagande i en väpnad konflikt. Dessa bör därför kriminaliseras i enlighet med utredningens förslag.

I andra stycket i den nya 5 b § i rekryteringslagen anges undantag från straffansvar i situationer när gärningen inte strider mot den humanitära rättens lagar. Åklagarmyndigheten delar utredningens uppfattning i sak – att undantaget från straffansvar finns och bör anges. Möjligtvis skulle den språkliga utformningen av undantaget kunna vara mer tydlig. Förslagsvis kunde istället för ”på ett sätt som inte strider mot” bytas ut mot ”sker i enlighet med”.

Utvidgning av straffansvaret före resor i terrorismsyfte (5 c § rekryteringslagen), finansiering av sådan resor (3 a § finansieringslagen) och rekrytering till särskilt allvarlig brottslighet (4 § rekryteringslagen)

Åklagarmyndigheten uppgav i sitt yttrande avseende utredningens första delbetänkande att det i sig är komplicerat att visa syftet med en terrorismresa och att detta försvåras ytterligare om resan sker till en plats där en väpnad konflikt pågår. Detta eftersom det är svårt att ta reda på om personen reser dit för att vara kombattant eller terrorist. Åklagarmyndigheten hyste en farhåga att möjligheten att tillämpa de föreslagna straffbestämmelserna i praktiken kunde bli mycket begränsat och den fortsatta utredningen som nu redovisas i delbetänkandet välkomnades.

Hittills har en dom meddelats i Sverige gällande resa i terrorismsyfte, dvs. brott mot 5 b § 1 p rekryteringslagen. Tingsrätten ogillade åtalet. I resonerandet kring den åtalades syfte med resan kom tingsrätten bl.a. fram till ”att även om han avsett att strida för en viss organisation torde deltagandet i stridigheter inte alltid behöva utgöra terroristbrott.” (Attunda tingsrätt 2016-06-14, B 3019-16). Tingsrättens resonerande i denna del ger ett visst fog för Åklagarmyndighetens farhåga om särskilda svårigheter att bevisa syftet med resan när den sker till ett område där en väpnad konflikt pågår. Det visar också på behovet av nu

föreslagna breddning av det straffbara området gällande resa i terrorismsyfte för att på ett effektivare sätt kunna motverka terrorism.

Utredningen resonerar om behovet av lagstiftning och lyfter fram bl.a. att ett stort antal personer rest från Sverige till områden där det pågår en väpnad konflikt för att delta i dessa. Det framhålls speciellt också att på plats blir risken för radikaliserings större och den stridstekniska förmågan ökar samtidigt som tröskeln för våldsanvändning blir lägre. Mot den bakgrunden måste fokus för att motverka terrorism vara på att förhindra att personer överhuvudtaget reser till dessa platser. Den föreslagna kriminaliseringen framstår därför som nödvändig.

Utökade möjligheter till hemliga tvångsmedel

Åklagarmyndigheten tillstyrker de utökade möjligheterna till tvångsmedel och vill understryka vikten av att vid denna typ av brottslighet ha långtgående möjligheter till hemliga tvångsmedel. Utan sådana är förutsättningarna att kunna hindra och utreda gärningarna mycket begränsade. Brotten är ytterst samhällsfarliga och det är viktigt att på ett tidigt stadium kunna förhindra dessa.

Konsekvenser

Utredningen anser att de föreslagna ändringarna kan medföra vissa kostnader för rättsväsendet, främst för Åklagarmyndigheten och Säkerhetspolisen. Åklagarmyndigheten torde dock kunna finansiera dessa inom befintliga anslag.

I detta ärende har riksåklagaren Anders Perklev beslutat efter föredragning av kammaråklagaren Karin Sigstedt. I ärendets handläggning har även överåklagaren Thomas Häggström deltagit.

Anders Perklev

Karin Sigstedt

Kopia till

Informationsavdelningen

Rättsavdelningen

Emma Nyman, verksledningen